

Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem w Express Banku Spółdzielczym w Rzeszowie

Bank zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe posiada system zarządzania, składający się z systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, a także odpowiednią politykę wynagrodzeń wspierającą kulturę ryzyka (zarządzania ryzykiem).

Informacja o systemie zarządzania ryzykiem, Strategii i celach zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem realizowany jest na podstawie Strategii zarządzania ryzykiem przyjętej w Banku, obejmującej cele i organizację zarządzania ryzykiem, a także apetyt na ryzyko.

1. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:
 - 1) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
 - 2) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
 - 3) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
 - 4) szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka,
 - 5) raportowanie wyników oceny ryzyka oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi i Radzie Nadzorczej,
 - 6) wykorzystywanie przez Zarząd i Radę Nadzorczą wyników audytu wewnętrznego do bieżącego zarządzania i nadzoru nad ryzykiem.
2. Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka opracowanymi w oparciu o obowiązujące w Systemie regulacje wzorcowe.
3. Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:
 - 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
 - 2) identyfikacja, pomiar/szacowanie (w tym testy warunków skrajnych);
 - 3) monitorowanie ryzyka, w tym system limitów ograniczających ryzyko;
 - 4) system informacji zarządczej;
 - 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.
4. Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne, o których mowa w ust. 2, zaliczane są:
 - 1) ryzyko kredytowe;
 - 2) ryzyko operacyjne;
 - 3) ryzyko walutowe;
 - 4) ryzyko koncentracji;
 - 5) ryzyko płynności;
 - 6) ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym;
 - 7) ryzyko kapitałowe; w tym ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej;
 - 8) ryzyko braku zgodności.
5. Zarządzanie ryzykiem ESG Bank ujmuje w ramach zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka.

1. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, na które składa się: identyfikacja, pomiar lub szacowaniem, kontrola, monitorowanie oraz sprawozdawanie ryzyka,
 - b) działalność komórki do spraw zgodności.
 - c) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną:

- 1) w ramach poziomu pierwszego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) w Centrali Banku:

- Stanowisko Organizacyjno-Administracyjne
 - Główny Księgowy,
 - Stanowisko ds. Finansowo-Księgowych,
 - Stanowisko ds. Rozliczeń,
- b) Oddziały;
- 2) w ramach poziomu drugiego funkcjonują następujące stanowiska:
- Stanowisko Analityka Kredytowego;
 - Stanowisko Monitoringu ryzyka kredytowego i Windykacji;
 - Stanowisko Ryzyk i Sprawozdawczości;
 - Stanowisko ds. bezpieczeństwa i Koordynator PPPiFT,
 - Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków przy czym nadzór drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

2. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

Ryzyko kredytowe (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej wskaźnikiem należności zagrożonych na poziomie nie wyższym od 6,00%;
- 3) utrzymanie maksymalnego poziomu wskaźnika NPL na poziomie nie wyższym niż 5%;
- 4) utrzymywanie poziomu ozerwowania na poziomie co najmniej 50%;
- 5) identyfikacja oraz maksymalne ograniczenie zagrożenia utraty płynności oraz wypłacalności dłużnika poprzez właściwą identyfikację, administrowanie i zarządzanie ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi;
- 6) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku;
- 7) ograniczanie ryzyka kredytowego wynikającego z transmisji ryzyka powiązanego z czynnikami środowiskowymi (w tym ze zmianą klimatu), społecznymi i związanymi z zarządzaniem (czynniki ESG) na jakość ekspozycji kredytowych oraz zdolność kredytobiorcy do obsługi zadłużenia.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 175% funduszy własnych Banku.
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie nie wyższym niż 50% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania;
- 6) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

- 7) identyfikację klientów prowadzących działalność gospodarczą lub rolniczą o podwyższonym ryzyku ESG oraz analizę wpływu ryzyka ESG oraz ryzyka greenwashingu na zdolność kredytową tych klientów, na etapie udzielania kredytu lub przedłużania okresu kredytowania,
- 8) ograniczanie udzielania nowego finansowania klientom o podwyższonym ryzyku ESG.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
- 2) ograniczenie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu 200% kapitału Tier I;
- 3) ograniczenie łącznej kwoty zaangażowania w jeden podmiot lub podmioty powiązane do poziomu 18% kapitału Tier I, a w przypadku podmiotu lub podmiotów powiązanych o niskim profilu ryzyka maksymalnie 22,50% kapitału Tier I.
- 4) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 1,50% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych.
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 35% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 10 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których wskaźnik Dtl (ekspozycje kredytowe podlegające Rekomendacji T) oraz wskaźnik DSStl (ekspozycje kredytowe podlegające Rekomendacji S) nie przekracza:

<i>Dochód netto wnioskodawcy PWP –przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw</i>	<i>okres kredytowania</i>	<i>miejsce zamieszkania - wieś - małe miasto <= 50 tys. - duże miasto > 50 tys.</i>	<i>Maksymalny poziom Dtl/DSStl nie więcej niż</i>
dochód ≤ PWP	okres ≤ 5 lat	wieś	55%
		małe miasto	50%
		duże miasto	45%
	okres > 5 lat	wieś	50%
		małe miasto	45%
		duże miasto	40%
dochód > PWP	okres ≤ 5 lat	wieś	70%
		małe miasto	65%
		duże miasto	60%
	okres > 5 lat	wieś	65%
		małe miasto	60%
		duże miasto	55%

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 4,00% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 90% ich udziału w portfelu kredytowym;
- 5) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach mieszkalnych dla klientów detalicznych oprocentowanych stałą stopą procentową lub okresowo stałą stopą procentową przy uwzględnieniu limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DSTI) nie przekracza poziomów określonych w celach strategicznych w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych.
- 2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - a) 80% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 90%- przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP, przeniesienie określonej kwoty w złotych lub w innej walucie na własność banku, zgodnie z art. 102 ustawy – Prawo bankowe, przeniesienie środków klienta zgromadzonych na rachunku III filaru, w ramach systemu emerytalnego tj. na Indywidualnym Koncie Emerytalnym (IKE) lub Indywidualnym Koncie Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE),
 - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej przychodowej,
 - d) 80% w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej,
 - e) 90% w przypadku ekspozycji kredytowej związanej z finansowaniem gruntów rolnych, które jednocześnie stanowią zabezpieczenie udzielonej ekspozycji kredytowej,
 - f) 80%- w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP, przeniesienie określonej kwoty w złotych lub w innej walucie na własność banku, zgodnie z art. 102 ustawy – Prawo bankowe, przeniesienie środków klienta zgromadzonych na rachunku III filaru, w ramach systemu emerytalnego tj. na Indywidualnym Koncie Emerytalnym (IKE) lub Indywidualnym Koncie Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE),
 - g) wskaźniki wymienione w lit. a-f ulegają obniżeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 15 lat;
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania dla osób prywatnych 25 lat, dla podmiotów gospodarczych 15 lat.
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników;
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 15% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących dotyczących odsetek;
 - c) stosowanie rotacji rzeczoznawców majątkowych przy wycenie nieruchomości, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi

Celem strategicznym zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi jest zapewnienie w średnim terminie realizacji celów związanych z oczekiwanym poziomem portfela zagrożonego oraz poziomem rezerw celowych Banku, zgodnie z wymogami obowiązującymi w Systemie Ochrony oraz założeniami planu finansowego Banku i Wewnętrznego Planu Naprawy (jeżeli Bank taki realizuje).

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi w Banku, należą:

- 1) staranne identyfikowanie i sprawozdawania ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych;
- 2) ustalenie strategii redukcji NPE i monitorowanie poziomu redukcji NPE, w przypadkach, w których wskaźnik NPL jest równy lub wyższy niż 5,00% lub wskaźnik należności zagrożonych jest równy lub wyższy niż 9,0%.
- 3) dostarczanie Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej informacji na temat aktualnych i prognozowanych wielkości portfela NPE i FBE oraz udziału tych ekspozycji w portfelu Banku ogółem, w tym w podziale na poszczególne portfele kredytowe i produktowe;
- 4) dostarczanie Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej informacji o wielkości migracji do portfela NPE oraz czynników wpływających na wielkość tych migracji;
- 5) analiza efektywności i skuteczności stosowania działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w tym poprzez poprawę klasyfikacji ryzyka, spłaty, sprzedaż portfela NPE, odpisania, umorzenia;
- 6) raportowanie jej wyników Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 7) wykorzystywanie przez Zarząd i Radę Nadzorczą wyników audytów wewnętrznych i zewnętrznych do bieżącego zarządzania i nadzoru nad portfelem.

Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizacja kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) automatyzacja procesów realizowanych w Banku, pozwalająca w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- 6) transfer / dzielenie ryzyka z podmiotami posiadającymi większe doświadczenie i możliwości, w szczególności w zakresie nowoczesnych technologii i zaawansowanych produktów i usług bankowych oferowanych z ich wykorzystaniem.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka związanego z wykorzystaniem usług wspierających funkcje realizowane przez Bank, a dostarczanych przez podmioty zewnętrzne, w tym usług ICT, realizowanych w formule outsourcingowej jak i nie stanowiących outsourcingu, jest wykorzystanie tych usług w sposób zapewniający:

- 1) operacyjną odporność cyfrową, w tym ich ciągle i niezakłócone ich działanie, zwłaszcza w przypadku, gdy dotyczą one funkcji krytycznych lub istotnych;
- 2) brak niekorzystnego wpływu na:
 - a) prowadzenie przez Bank działalności zgodnie z przepisami prawa,
 - b) ostrożne i stabilne zarządzanie Bankiem,
 - c) skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w Banku,
 - d) możliwość wykonywania obowiązków przez biegłego rewidenta upoważnionego do badania sprawozdań finansowych Banku,
 - e) poufność, dostępność, integralność i autentyczność danych, w tym na ochronę tajemnicy prawnie chronionej.

Bank realizuje wyżej opisane cele strategiczne poprzez:

- 1) opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej i kultury ryzyka wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) opracowanie i wdrożenie skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) uwzględnienie ryzyka greenwashingu w ocenie ryzyka operacyjnego;
- 5) opracowanie i wdrożenie zasad zarządzania modelami oraz zasad zarządzania ryzykiem wynikającym ze stosowania modeli;

- 6) zachowanie należytej staranności przy wyborze usługodawcy, w szczególności w zakresie usług ICT wspierających funkcje realizowane przez Bank;
- 7) zapewnienie sobie odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje, w szczególności w sytuacji powierzenia wykonywania czynności podmiotowi zewnętrznemu lub korzystania z usług ICT dostarczanych przez dostawców zewnętrznych;
- 8) monitorowanie usługodawcy oraz jakości świadczonych przez niego usług w trakcie trwania umowy;
- 9) opracowanie i wdrożenie procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 10) opracowanie i wdrożenie oraz aktualizowanie i testowanie planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku;
- 11) zapewnienie sobie możliwości wyjścia z umowy w przypadku powierzenia wykonywania czynności podmiotowi zewnętrznemu oraz wykorzystania usług ICT dostarczanych przez dostawców zewnętrznych, jeżeli w związku z realizacją umowy występuje zagrożenie dla realizacji celów określonych w ust. 2, w szczególności w wyniku:
 - a) niewykonania świadczenia ze strony dostawcy usług,
 - b) pogorszenia jakości wykonywanej funkcji oraz rzeczywistych lub potencjalnych zakłóceń działalności spowodowanych niewłaściwym wykonaniem funkcji lub jej niewykonaniem,
 - c) istotnego zagrożenia dla odpowiedniego i ciągłego wykonywania danej funkcji,
 - d) poważnego naruszenia przez dostawcę zewnętrznego obowiązujących przepisów ustawowych, wykonawczych lub warunków umowy;
 - e) gdy w wyniku warunków lub okoliczności związanych z danym ustaleniem umownym właściwy organ nadzoru nie może już skutecznie nadzorować Banku.
- 12) posiadanie udokumentowanej strategii wyjścia w przypadku outsourcingu krytycznych lub istotnych funkcji lub usług ICT wspierających funkcje krytyczne lub istotne w Banku.

Ryzyko płynności

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem płynności jest:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni (tolerancja ryzyka płynności);
- 2) realizowanie strategii finansowania, o której mowa w ust. 3;
- 3) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy;
- 5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów¹ powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
- 6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- 7) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- 8) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;
- 9) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
- 10) identyfikację wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

¹Wartość kredytów obliczona jako: kwota nominalna kapitału kredytu (dla kredytów w rachunkach bieżących jest to kwota wykorzystanego kapitału) minus nierozliczona prowizja minus rezerwa celowa oraz odpisy aktualizujące dotyczące odsetek

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) maksymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych,
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż:
 - a) 6% Tier I dla ryzyka niedopasowania, przy ruchu stóp o 100 pb.;
 - b) 2% Tier I dla ryzyka bazowego, przy ruchu stóp o 100 pb.;
 - c) 1% Tier I dla ryzyka opcji klienta, przy ruchu stóp o 100 pb.;
 - d) 5% Tier I dla łącznej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka niedopasowania, bazowego i opcji łącznie, przy ruchu stóp o 100 pb.;
 - e) 15% kapitału Tier I dla zmiany wartości ekonomicznej kapitału dotyczącej sześciu scenariuszy szokowych opisanych szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku;

Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) dążenie do pełnego zaspokojenia potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej,
- 2) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku,
- 2) prowadzenie transakcji wymiany walut polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej,
- 4) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

Ryzyko kapitałowe

Długoterminowe cele kapitałowe Banku obejmują:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 17,5%;
- 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 11,5%,
- 5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 10%;
- 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 70%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 11,50%.
- 7) utrzymywanie kapitału rezerwowego na minimalnym poziomie 70% funduszy własnych;
- 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietów udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego, zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- 9) przekazywanie na fundusze własne minimum 60% nadwyżki bilansowej;

- 10) posiadanie zaangażowania kapitałowego w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku.
- 11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt. 3, 4 i 5.
- 12) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego.
- 13) utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych w wysokości równej co najmniej obowiązującym Bank poziomom MREL-TREA i MREL-TEM,
- 14) utrzymywanie wskaźnika dźwigni co najmniej na poziomie 5%.

Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi ;
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 4) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

Ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu

1. Celem strategicznym w zakresie przeciwdziałania ryzyku ML/TF, jest zapobieganie sytuacjom, w których Bank zostanie wykorzystany przez przestępców, terrorystów i wszelkie inne strony do przeprowadzania transferów oraz lokowania środków finansowych związanych z przestępczością i terroryzmem, co pozwoli na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa Banku i jego klientów.
2. Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka ML/TF, o których mowa w ust. 2, poprzez następujące działania:
 - 1) w obszarze organizacyjnym i zarządczym:
 - a. zapewnienie odpowiedniej struktury organizacyjnej i podziału zadań, w szczególności zapewniających przeciwdziałanie konfliktom interesów wynikającym z braku rozdzielenia funkcji operacyjno-wykonawczych oraz nadzoru i kontroli w procesie AML/CFT,
 - b. zapewnienie odpowiedniej wiedzy i umiejętności, poprzez odpowiedni proces szkoleniowy w zakresie ryzyka ML/TF, dla kadry kierowniczej wyższego szczebla oraz pracowników sprawujących zadania w ramach AML/CFT na pierwszym i drugim poziomie zarządzania ryzykiem,
 - c. zapewnienie zgodności działalności Banku oraz jego pracowników i innych osób wykonujących czynności na rzecz Banku z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
 - d. przekazywanie w imieniu Banku zawiadomień o okolicznościach, które mogą wskazywać podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu,
 - e. określenie oraz wdrażanie standardów i wymogów w zakresie stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz oceny ryzyka klienta;
 - f. kontrola oraz nadzór nad pracą pracownika odpowiedzialnego w Banku za obszar AML/CFT;
 - g. raportowanie z obszaru AML/CFT do Organów Banku,
 - h. sporządzanie i aktualizowanie oceny ryzyka instytucji;

2) w obszarze biznesowym (obsługi klientów, przeprowadzania transakcji):

- a) analiza ryzyka klienta, nadawanie oceny oraz stosowanie uzależnionych od tej oceny odpowiednich środków bezpieczeństwa finansowego podczas nawiązywania stosunków gospodarczych lub przeprowadzania transakcji, w tym transakcji okazjonalnej z klientem, a także w czasie trwania stosunków gospodarczych;
- b) monitorowanie współpracy z klientem i weryfikowanie, czy transakcje klienta są zgodne z wiedzą Banku o kliencie oraz zgłaszanie wątpliwości i podejrzeń wobec klientów i transakcji do przełożonych,
- c) nienawiązywanie stosunków gospodarczych lub nieprzeprowadzanie transakcji okazjonalnej wobec klientów, którym na podstawie oceny ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu przyznana została kategoria nieakceptowalnego ryzyka lub w przypadku kiedy powzięto inne uzasadnione podejrzenia; powiązania klienta z procederem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu,
- d) podejmowanie decyzji, na odpowiednim szczeblu decyzyjnym, o nawiązaniu lub utrzymaniu stosunków gospodarczych z osobami zajmującymi eksponowane stanowiska polityczne (PEP), członkami rodziny osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne oraz osobami znanymi jako bliscy współpracownicy osób zajmujących eksponowane stanowisko polityczne oraz stosowanie wymogów ustawowych odnośnie intensyfikacji stosowania środków bezpieczeństwa finansowego w odniesieniu do tych kategorii osób,
- e) nienawiązywanie lub nieutrzymywanie stosunków gospodarczych z podmiotami powiązanymi z państwem trzecim wysokiego ryzyka zidentyfikowanym przez Komisję Europejską w akcie delegowanym przyjętym na podstawie art. 9 dyrektywy 2015/849;
- f) realizowanie i organizowanie procesu AML/CFT w Banku,
- g) informowanie pracownika odpowiedzialnego w Banku za obszar AML/CFT o wszelkich transakcjach, które wzbudzają podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu,
- h) prawidłowe zapisywanie informacji o transakcjach dla celów raportowania do GIIF oraz nadzór w tym zakresie nad pracownikami dokonującymi rozliczeń;

3) w obszarze nadzoru, monitoringu i analizy:

- a) bieżące monitorowanie i analiza transakcji w systemie wykorzystywanym przez Bank dla potrzeb AML/CFT celem typowania transakcji i klientów podejrzanych o pranie pieniędzy lub finansowanie terroryzmu,
- b) nadzór nad procesem oceny ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu związanego z klientem, dokonywanym w Banku podczas nawiązywania stosunków gospodarczych z klientami oraz w trakcie ich trwania lub przeprowadzania transakcji okazjonalnej,
- c) przekazywanie danych do GIIF i współpraca z GIIF oraz organami ścigania w realizowaniu programu AML/CFT,
- d) nadzorowanie danych zawartych w systemie wykorzystywanym przez Bank dla potrzeb AML/CFT w celu weryfikacji ich prawidłowości,
- e) wydawanie zaleceń i rekomendacji w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie programu AML/CFT;
- f) dokonywanie oceny podatności produktów na pranie pieniędzy oraz finansowanie terroryzmu,
- g) merytoryczne wsparcie dla jednostek/komórek organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za proces przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu,
- h) realizacja procesu szkoleniowego dla pracowników jednostek/komórek organizacyjnych Banku,
- i) nadzór nad procesem nadawania i zmiany kategorii ryzyka,
- j) nadzór nad stosowaniem środków bezpieczeństwa finansowego podczas nawiązywania stosunków gospodarczych z klientem, a także w czasie jej trwania oraz podczas przeprowadzania transakcji okazjonalnej,
- k) nadzór nad prawidłowym zapisywaniem informacji o transakcjach przekraczających kwotę graniczną w celu ich prawidłowego przekazywania do GIIF;

4) w obszarze technologii i systemów informatycznych:

- a) wdrażanie i aktualizowanie systemów informatycznych służących realizacji programu AML/CFT,

- b) zapewnienie prawidłowej parametryzacji oraz funkcjonalności systemów służących do: rejestrowania wymaganych przepisami transakcji, rejestrowania danych klientów Banku, oceny ryzyka klienta, monitorowania i analizy transakcji

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ograniczania ryzyka w Banku

Ryzyko kredytowe

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

a) indywidualny

b) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych i odpisów aktualizujących zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków;

b) dla portfela kredytowego:

- ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego, w tym wyodrębnienie w strukturze portfela kredytów dla których ryzyka związane z czynnikami środowiskowymi, społecznymi i związanymi z zarządzaniem negatywnie wpływają na sytuację finansową kredytobiorcy;
- ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
- ocenę poziomu wskaźnika NPL;
- ocenę wielkości salda rezerw celowych/różnicy wartości rezerw i aktualizacji w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
- ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi i odpisami kredytów zagrożonych,
- ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń;
- ocenę udziału kredytów restrukturyzowanych w portfelu kredytowym,
- ocenę wskaźnika Texas, w przypadku w którym wskaźnik NPL jest nie mniejszy niż 5%,
- ocenę poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
- monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
- analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
- analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
- analizę ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie;
- analizę ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych;
- ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
- przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów.

Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce,

b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych, w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego”,
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
- samoocenę ryzyka.

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

a) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy/funkcje, systemy ICT i oferowane Klientom produkty,

- b) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na korygowanie, eliminowanie, zapobieganie, minimalizowanie skutków ryzyka,
- a) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- b) transferowanie ryzyka,
- c) stosowanie planów ciągłości działania.

Ryzyko płynności

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- a) płynności bieżącej,
- b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
 - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
 - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – lukę płynności,
 - analizę wskaźników płynnościowych,
 - ocenę poziomu aktywów płynnych,
 - testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
- c) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- d) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla trzech rodzajów tego ryzyka:

- a) niedopasowania wynikającego ze struktury terminowej instrumentów wrażliwych na zmianę stóp procentowych, którego źródłem są różnice w czasie dostosowania oprocentowania tych instrumentów; obejmuje ono zmiany w strukturze terminowej stóp procentowych występujące w sposób spójny na krzywej dochodowości (ryzyko równoległe) lub w sposób zróżnicowany w poszczególnych okresach (ryzyko nierównoległe),
- b) bazowego wynikającego z wpływu względnych zmian stóp procentowych na instrumenty wrażliwe na zmianę stóp procentowych, które mają podobne okresy zapadalności, ale są wyceniane według różnych indeksów stóp procentowych. Ryzyko bazowe wynika z niedoskonałej korelacji w dostosowywaniu stóp procentowych uzyskiwanych i płaconych od różnych instrumentów wrażliwych na zmianę stóp procentowych, które w innym przypadku miałyby podobne cechy w zakresie zmian oprocentowania;
- c) opcji klienta wynikającego z opcji (wbudowanych i jawnych) w przypadku, gdy Bank lub jego klient może zmienić poziom i terminy przepływów pieniężnych. Ryzyko to wynika z instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w przypadku gdy posiadacz prawie na pewno skorzysta z opcji, o ile leży to w jego interesie finansowym (wbudowane lub jawne opcje automatyczne) oraz ryzyko z domyślnie wbudowanej elastyczności lub w ramach terminów dla instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w związku z czym zmiany stóp procentowych mogą wpływać na zmianę zachowania klienta (wbudowane ryzyko opcji behawioralnej klienta).

w oparciu o:

- lukę przeszacowania,
- metodę wyniku odsetkowego,
- metodę wartości ekonomicznej kapitału,
- analizę wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej,
- testy warunków skrajnych

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,

- b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- wyznaczanie pozycji walutowych
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) domykanie pozycji walutowych.

Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- c) ocenę współczynników kapitałowych,
- d) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- b) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności opierając się na:

- 1) oszacowaniu wystąpienia najbardziej prawdopodobnej liczby typowych naruszeń compliance;
- 2) oszacowaniu potencjalnej lub rzeczywistej straty w wyniku wystąpienia naruszeń compliance;
- 3) ocenie występowania dodatkowych czynników ryzyka braku zgodności związanych ze zmianą otoczenia prawnego;

oraz dokonywana jest na podstawie matrycy ryzyka.

W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi), lecz również normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania publicznego.

Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani są do:

- 1) znajomości przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania w zakresie, który dotyczy realizowanych przez nich obowiązków;
- 2) bezwzględnego przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 3) informowania komórki ds. zgodności o przypadkach naruszeń compliance,
- 4) zgłaszania do komórki ds. zgodności własnych pomysłów dotyczących możliwości ograniczania naruszeń compliance,
- 5) dbałości o dobre imię Banku i godne jego reprezentowanie;
- 6) lojalności wobec Banku, w którym są zatrudnieni;
- 7) wykorzystywania posiadanej wiedzy i kwalifikacji w interesie Banku i jego klientów;
- 8) niepodejmowania czynności, które mogłyby doprowadzić do konfliktu interesów pomiędzy Bankiem a , klientem lub klientami, klientem lub klientami a pracownikiem, pracownikiem a Bankiem – w szczególności nie powinni podejmować działań konkurencyjnych wobec Banku, w którym są zatrudnieni - a w przypadku powstania lub możliwości powstania konfliktu interesów postępowanie zgodnie z zasadą, że interesy Banku i jego klientów mają pierwszeństwo przed interesami pracownika;

- 9) nienadużywania zajmowanego w Banku stanowiska do osiągnięcia nienależnych osobistych korzyści;
- 10) okazywania szacunku wobec pracowników podległych, w tym w szczególności niestosowania jakichkolwiek form mobbingu lub dyskryminacji.